

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Partiële herziening Provinciale Structuurvisie 2011, provincie Zuid-Holland

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

6 juni 2011 / rapportnummer 2535-21

1. Hoofdpunten van het MER

De provincie Zuid-Holland bereidt een herziening van de Provinciale Structuurvisie (PSV) en de Verordening Ruimte voor. Deze partiële herziening heeft onder andere betrekking op uitbreiding van glastuinbouwgebied en recreatieve ontwikkelingen. Ten behoeve van de besluitvorming wordt de plan-m.e.r.-procedure gevolgd. Provinciale Staten van Zuid-Holland zijn het bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de onderdelen van de partiële herziening en een onderbouwing van de keuze om deze onderdelen wel of niet in het MER te beschouwen;
- inzicht in de gevolgen van de partiële herziening voor habitats en soorten van Natura 2000-gebieden, op basis van een Passende Beoordeling;
- een beschrijving van het onderdeel glastuinbouwgebied Nieuwkoop, mogelijke alternatieven en de effecten daarvan;
- een beschrijving van het onderdeel recreatievisie Goeree-Overflakkee, mogelijke alternatieven en de effecten daarvan.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (hierna Notitie R&D) Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de Notitie R&D voldoende aan de orde komen.

2. Context partiële herziening

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de vaststelling van de tweede partiële herziening van de structuurvisie en verordening ruimte. Maak in het MER aannemelijk dat de verschillende herzieningen vanuit het oogpunt van natuur en milieu op zichzelf beoordeeld kunnen worden en geen onderlinge relatie kennen.

---

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

Uit de Notitie R&D blijkt dat op afzienbare termijn nieuwe herzieningen zullen volgen, onder andere om invulling te geven aan het nieuwe regeerakkoord. Ook het recente nieuwe provinciale collegeakkoord, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Rijk en andere ontwikkelingen (waaronder het Deltaprogramma en de herijking van de EHS en RodS²) kunnen mede bepalend zijn voor de provinciale koers en het provinciaal belang en daarom leiden tot partiële of integrale herzieningen van de structuurvisie en de verordening ruimte.

Een voordeel van de keuze voor een jaarlijkse partiële herziening is dat deze aanpak veel flexibiliteit biedt om in te spelen op beleidswijzigingen en ontwikkelingen. De samenhang tussen de onderdelen van het ruimtelijk beleid vraagt hierdoor wel extra aandacht. Met name voor burgers kan het lastig zijn het overzicht te houden.

Geef in het MER een helder overzicht van de onderdelen van de partiële herziening en de relatie met de structuurvisie als geheel. Geef een doorkijk naar komende herzieningen van de structuurvisie en de onderdelen die daarin (mogelijk) aan de orde komen op basis van de bovengenoemde ontwikkelingen. Maak aannemelijk dat komende herzieningen geen relevantie kunnen hebben voor de huidige beoordeling van de projecten uit de tweede herziening.

3. Planonderdelen en alternatieven

3.1 Selectie onderwerpen voor de m.e.r.

De Notitie R&D gaat in op de selectie van planonderdelen die in het plan-MER opgenomen zullen worden. Op hoofdlijnen kan de Commissie zich vinden in de onderbouwing van deze selectie. Zij plaatst hierbij de volgende kanttekeningen:

- De drempelwaarden van de D-lijst van het Besluit mer, waarnaar in de analyse in H3 wordt verwezen, zijn sinds 1 april 2011 indicatief. Dit vraagt ook onder de drempelwaarden een motivering van de keuze om geen m.e.r.-beoordeling uit te voeren.³ De motivering in de Notitie R&D is erg beknopt, vooral voor het onderdeel "TNO" (bouw van enkele honderden woningen).
- In § 4.1 van de Notitie R&D wordt 'Herijking EHS en RodS' genoemd als onderwerp voor het plan-MER, maar elders in de notitie komt dit onderdeel niet terug en in bijlage 1 wordt verwezen naar nader onderzoek van het Rijk. Daardoor is onduidelijk of en op welke wijze dit onderdeel in het MER wordt meegenomen. De Commissie adviseert om dit in het MER te verhelderen en inzicht te geven in het besluitvormingsproces en de mogelijke vervolgstappen.
- Volgens de Notitie R&D wordt het MIRT-project Grevelingen niet in het MER opgenomen, onder verwijzing naar de aparte daarvoor lopende m.e.r.-procedure. In het onderhavige MER dient voor zover relevant wel ingegaan te worden op samenhang met de andere

---

² Met RodS wordt bedoeld op het landelijke programma "Recreatie om de Stad".

³ In de nota van toelichting bij het Besluit van 21 februari 2011 tot wijziging van het Besluit mer staat hierover: "Op grond van artikel 3.46 van de Algemene wet bestuursrecht dient het bevoegd gezag zijn keuze om géén mer-beoordeling te maken voor een activiteit die beneden de drempelwaarde valt, te motiveren in de overwegingen van het moederbesluit."

planonderdelen en eventuele cumulatie van milieugevolgen (bv. met MIRT Volkerak-Zoommeer).

- De Notitie R&D geeft ruimte voor gemeenten om onder voorwaarden regionale verzoeken voor projecten in te dienen, die daarmee onderdeel kunnen worden van de partiële herziening. Een van de voorwaarden is dat een m.e.r. moet zijn afgerond als het gaat om een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit. Als deze situatie zich voordoet is van belang dat het onderhavige MER de samenhang tussen activiteiten en de eventuele cumulatie van milieugevolgen goed beschrijft.

Op basis van de voorselectie zullen twee onderdelen in het MER worden beschouwd⁴. Deze planonderdelen hebben procedureel, inhoudelijk en qua locatie geen samenhang. Het ligt dan ook voor de hand om de beide planonderdelen apart te beschrijven en beoordelen. In de volgende paragrafen doet de Commissie enkele aanbevelingen per onderdeel.

Voor beide planonderdelen geldt dat klimaatverandering en de wijze waarop daar op wordt ingespeeld een factor van betekenis kan zijn. De Commissie adviseert om in het MER op hoofdlijnen aan te geven in hoeverre de plannen bestendig zijn voor klimaatverandering. Geef daarbij aan welke adaptatiemaatregelen mogelijk zijn en in hoeverre de plannen kunnen conflicteren met mogelijk (in de toekomst) noodzakelijke adaptatiemaatregelen.

3.2 Glastuinbouwgebieden Nieuwkoop

De Notitie R&D geeft een zeer beknopte beschrijving van het voornemen en de mogelijke milieueffecten daarvan. Er wordt niet ingegaan op mogelijke alternatieven. Beschrijf het voornemen in het MER zo gedetailleerd als nodig is om een goede effectbeoordeling en vergelijking van alternatieven mogelijk te maken. Besteed daarbij in ieder geval aandacht aan:

- onderbouwing van nut en noodzaak van de voorgenomen uitbreiding;
- onderbouwing van de reeds gemaakte keuzes ten aanzien van de locatie, omvang en inrichting van het glastuinbouwgebied⁵, met specifieke aandacht voor de rol van het milieubelang bij deze keuzes;
- de wijze waarop gemaakte keuzes zijn vastgelegd in plannen of besluiten en de status daarvan;
- de ruimte die resteert voor alternatieven of varianten voor het voornemen, onder andere ten aanzien van locatie, omvang en inrichting;
- uitgangspunten en mogelijke maatregelen om negatieve milieueffecten te mitigeren of te compenseren.

Afhankelijk van de ruimte voor nadere afwegingen dienen in het MER een of meerdere alternatieven beschreven en vergeleken te worden, waarbij in ieder geval de uiterste mogelijkheden verkend moeten worden (de hoeken van het speelveld). Motiveer de hierin gemaakte

---

⁴ Ervan uitgaande dat Herijking EHS en RodS niet aan de orde komen in het MER.

⁵ Het glastuinbouwgebied is eerder opgenomen in de Structuurvisie Nieuwkoop 2040, waarvoor tevens een plan-m.e.r.-procedure is doorlopen. Het voornemen zoals beschreven in de Notitie R&D wijkt in ieder geval qua omvang af van de beschrijving in deze structuurvisie.

keuzes. Vergelijk het voornemen en de eventuele alternatieven of varianten met de referentiesituatie.

3.3 Recreatievisie Goeree–Overflakkee

De Notitie R&D geeft een aantal zoeklocaties aan die een rol spelen in de recreatievisie voor Goeree–Overflakkee. Er worden zowel zoeklocaties geschrapt als toegevoegd aan de voorgenomen activiteiten waarover eerder is besloten. Relevante projecten daarin zijn de aanleg of uitbreiding van jachthavens, uitbreiding van een golfbaan en realisatie van (vakan-tie)woningen. Er wordt niet ingegaan op mogelijke alternatieven.

Geef in het MER een duidelijke beschrijving van het voornemen, zo gedetailleerd als nodig is om een goede effectbeoordeling en vergelijking van alternatieven mogelijk te maken. Besteed daarbij in ieder geval aandacht aan:

- onderbouwing van nut en noodzaak van de voorgenomen activiteiten;
- een heldere beschrijving van de zoeklocaties en activiteiten (aard en omvang) die in het planproces zijn overwogen, ondersteund met duidelijk kaartmateriaal;
- het planproces tot op heden, met inzicht in de criteria die gedurende dit proces zijn gehanteerd om tot keuzes te komen;
- onderbouwing van de gemaakte keuzes ten aanzien van de zoeklocaties, omvang en inrichting, met specifieke aandacht voor de rol van het milieubelang bij deze keuzes.
- de wijze waarop gemaakte keuzes zijn vastgelegd in plannen of besluiten en de status daarvan;
- de ruimte die resteert voor alternatieven of varianten voor de verschillende onderdelen van het voornemen, onder andere ten aanzien van locatie, omvang en inrichting;
- uitgangspunten en mogelijke maatregelen om negatieve milieueffecten te mitigeren of te compenseren.

Afhankelijk van de ruimte voor nadere afwegingen dienen in het MER een of meerdere alternatieven of varianten (per onderdeel) beschreven en vergeleken worden, waarbij in ieder geval de uiterste mogelijkheden verkend moeten worden (de hoeken van het speelveld). Motiveer de hierin gemaakte keuzes. Vergelijk het voornemen en de eventuele alternatieven of varianten met de referentiesituatie. Beschrijf de eventuele samenhang tussen keuzes ten aanzien van de recreatievisie Goeree–Overflakkee en keuzes vanuit de MIRT-projecten Grevelingen en Volkerak–Zoommeer en het ‘Kierbesluit’.

Bij de samenvatting van de te beschouwen effecten in § 4.2 wordt bij het onderdeel recreatievisie Goeree–Overflakkee niet de uitbreiding van de golfbaan te Melissant benoemd, terwijl dit vanuit milieuoogpunt wel een belangrijk onderdeel van de recreatievisie kan zijn. Betrek dit onderdeel bij de bovenstaande beschrijvingen of motiveer waarom dit in het MER achterwege kan blijven.

3.4 Studiegebied en referentie

Hoewel de structuurvisie betrekking heeft op de gehele provincie Zuid-Holland zijn de planonderdelen die in het MER worden uitgewerkt van lokaal/regionaal karakter. Het ligt daarom voor de hand dat het studiegebied per planonderdeel wordt vastgesteld. Geef in het MER een duidelijke beschrijving en onderbouwing van het studiegebied.

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

4. Milieuaspecten

4.1 Algemeen

Hoofdstuk 4 van de Notitie R&D geeft in tabelvorm inzicht in het beoordelingskader. Dit beoordelingskader wijkt af van het beoordelingskader dat in het MER voor de Provinciale Structuurvisie is gehanteerd. In het toetsingsadvies over het MER voor de PSV adviseerde de Commissie om het beoordelingskader – dat is opgezet vanuit de principes van duurzame ontwikkeling – bij nadere uitwerkingen van het ruimtelijk beleid als uitgangspunt te nemen. Het ligt in dit geval niet voor de hand om alle aspecten uit dit beoordelingskader over te nemen, omdat de partiële herziening betrekking heeft op relatief kleinschalige en concrete activiteiten met een regionaal/lokaal karakter.

Algemene aandachtspunten bij het beoordelingskader:

- Het beoordelingskader gaat uit van kwalitatieve beoordeling van de effecten. De Commissie adviseert om bij de effectbeoordeling waar mogelijk gebruik te maken van kwantitatieve informatie. Los daarvan dient de effectbeoordeling navolgbaar te zijn en vergezeld te gaan van een goede onderbouwing.
- In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten. Daarnaast is van belang om aandacht te besteden aan indirecte effecten van de voorgenomen activiteiten. Daarbij is vooral de invloed van de recreatievisie Goeree-Overflakkee op het aantal vaarbewegingen op het Volkerak en Grevelingen relevant, vanwege de mogelijke gevolgen voor natuur.
- In de samenvatting van te beschouwen effecten in § 4.2. wordt de uitbreiding van de golfbaan niet benoemd als onderdeel van de recreatievisie Goeree-Overflakkee (zie § 3.3 van dit advies). Relevante milieuaspecten voor dit onderdeel zijn in ieder geval natuur, landschap (inpassing), cultuurhistorie (inclusief archeologie), bodem, waterhuishouding, verkeer (infrastructuur) en overlast in de aanlegfase.
- Besteed bij de effectbeoordeling aandacht aan cumulatie van milieugevolgen waar dat aan de orde kan zijn. Dit is vooral relevant voor de recreatievisie Goeree-Overflakkee in relatie tot de MIRT-projecten Volkerak-Zoommeer en Grevelingen en het Kierbesluit.

4.2 Natuur, passende beoordeling

Beschrijf de mogelijke invloed van de voorgenomen activiteiten op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Ook als een voornemen niet in of direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben op een beschermd gebied (externe werking).

Onderbouw in het MER voor alle relevante onderdelen⁶ van de partiële herziening of deze gevolgen voor Natura 2000-gebieden hebben. Indien significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, door de voorgenomen activiteiten afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, niet op voorhand uitgesloten kunnen worden dient een Passende Beoordeling te worden opgenomen in het MER. Onderzoek, indien van toepassing, in de Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De afstand van de glastuinbouwlocatie Nieuwkoop tot Natura 2000-gebieden is zodanig groot, dat significante gevolgen op voorhand uitgesloten worden. In de directe omgeving ligt wel het Beschermde Natuurmonument Geerpolder Plas. Het MER moet duidelijk maken of het voornemen gevolgen heeft voor dit gebied.⁷

Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt en of de voorgenomen activiteiten hierin passen.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'evaluatieprogramma' en 'leemten in milieuinformatie' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften. Gebruik recent kaartmateriaal met duidelijke legenda en goed leesbare topografische namen.

De samenvatting moet een transparante beschrijving geven van de problemen, doelen, alternatieven en (milieu-)effecten en voorzien zijn van duidelijk kaartmateriaal. Het moet een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER en inzicht geven in de informatie op basis waarvan de afwegingen worden gemaakt. Besteed in het bijzonder aandacht aan de vergelijking van de (milieu-)effecten en de belangrijkste keuzes die voorliggen.

---

⁶ Naast de eerder genoemde onderdelen geldt dat bijvoorbeeld ook voor het glastuinbouwgebied Binnenmaas, dat zich relatief dicht bij het Natura 2000-gebied Oude Maas bevindt.

⁷ Voor handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het monument, voor dieren of planten in het monument, of die het monument kunnen ontsieren geldt een vergunningplicht. Vergunning wordt – net zoals voor Natura 2000-gebieden – slechts verleend als zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het monument niet worden aangetast.'

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten provincie Zuid-Holland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten provincie Zuid-Holland

Besluit: Vaststelling partiële herziening van de Provinciale Structuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D9 en D10

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

De partiële herziening van de structuurvisie is kaderstellend voor onder andere uitbreiding van glastuinbouwgebied Nieuwkoop en recreatieve ontwikkelingen op Goeree-Overflakkee.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 28 april 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 2 mei 2011 t/m 30 mei 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 28 april 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 6 juni 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:
drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)

dr. M.J.F. van Pelt

ir. K.A.A. van der Spek

drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau PlanMER Partiële herziening Structuurvisie en Verordening Ruimte 2011, Provincie Zuid-Holland en Grontmij;
- Startnotitie Partiële herziening 2011 Structuurvisie, Verordening Ruimte & Uitvoeringsagenda, vastgesteld door Provinciale Staten van Zuid-Holland, 23 januari 2011.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Partiële herziening Provinciale Structuurvisie 2011, provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland bereidt een herziening van de Provinciale Structuurvisie (PSV) en de Verordening Ruimte voor. Deze partiële herziening heeft onder andere betrekking op uitbreiding van glastuinbouwgebied Nieuwkoop en recreatieve ontwikkelingen op Goeree-Overflakkee. Ten behoeve van de besluitvorming wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3288-7

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

